

S
E
K
T
Ö
R
Ü
N

SEKTÖRDEN

B
E
K
L
E
N
E
N
L
E
R

BEKLENTİLERİ

Bu sunumda yer alan beklentiler;

Muhtelif toplantılar, karşılıklı görüşmeler, anket çalışmaları, basın-yayın organlarında yer alan haberler, bilimsel makaleler, vb. bir çok kaynaktan elde edilen bilgiler esas alınarak derlenmiştir.

Sektörün Beklentileri

Tohumculuk Kanunu

- Örneğin birkaç maddenin acilen gözden geçirilmesi
  - Kanunun tazminatları düzenleyen **11. Maddesinin** daha net ve açık hale getirilmesi ve tazminat miktarının belirlenmesinde taraf temsilcilerin yer alması
  - Kanunun ceza hükümleri ile ilgili **12. Maddesinde** suç ile ceza arasındaki orantısızlığın giderilmesi için suç ve cezanın yeni bir sınıflandırmaya tabi tutulması
  - Alt birlik gelir ve giderlerini düzenleyen Kanunun **24. Maddesinin** alt birliğin ihtiyaç duyacağı gelirler nispetinde ve belirlenecek üst limitle sınırlandırılacak şekilde değiştirilmesi

Sektörün Beklentileri

Biyogüvenlik mevzuatı

- Ülkemizde 5977 sayılı Biyogüvenlik Kanunu kapsamında GDO'lu bitki ve hayvan üretimi yasaklanmış olup Kanun sadece **GDO'ların yem amaçlı kullanımına izin veren** hukuksal bir metin olarak yürürlükte
- Bu kanun hükümlerine ülkemiz **tohumculuk sektörü saygılı**
- Konvansiyonel tohum ithalatında tüm dünyaca kabul edilen ve tohum üretiminde teknik olarak "**önlenemeyen GDO bulaşıklığı**" konusunda **çözüm üretilmesi: «0» tolerans yerine bir «eşik değer» belirlenmesi**

Sektörün Beklentileri

Çeşit geliştirme ve ıslahçı haklarının korunmasına ilişkin mevzuat

- «Çiftçi istisnası» kavramının gözden geçirilmesi
- Patent yasası ile korunan biyolojik materyalin her türlü ıslah kullanımını için serbest olması
- Bu materyallerin kullanımını UPOV ıslahçı hakları uygulamaları doğrultusunda serbest olması
- Bu kullanım özgürlüğünün hiçbir şekilde herhangi bir patent uygulanması ile kısıtlanmaması
- Etkin piyasa denetimi ile **özellikle kendine döllen bitki türlerinde elek altı/kayıt dışı/sertifikasız tohum satışlarının önüne geçilmesi**

Sektörün Beklentileri

Bitki Pasaportuna ilişkin mevzuat (sebze tohumlarına ait uygulama)

- İzlenebilirlik açısından **mükemmel bir sistemin zaten yürüyor olması**
- Avrupa'da böyle bir uygulama şu an itibarıyla **fiilen yaygın olmaması**
- Zaman ve para konusunda **firmaların büyük kayıplara uğraması**
- Yerli tohum üretim maliyetleri artacağından **tohum fiyatlarının artması**
- Uygulamanın Tohumculuk Kanunundaki sebze tohumculuğunun tabi olduğu **“Standart Tohumluk Yönetmeliğine” aykırılığı**
- Adeta tarla bitkilerinde uygulanan sertifikasyon sistemine geçilmesi nedeniyle **sebze tohum sektörümüzün gelişiminin zarar görmesi**
- Sebze tohumculuğumuzun son yıllarda yakaladığı hızlı gelişme ivmesinin zarar görmesi istenmiyorsa, **sebze tohumlarında bu uygulamaya son verilmesi**

Sektörün Beklentileri

Tohumluk ithalatına ilişkin mevzuat

- Yem bitkileri, çim bitkileri, sebze, tıbbi ve aromatik bitki türleri hariç ithal edilecek tohumlukların en az orijinal sınıfta olması şartının gözden geçirilmesi (**şeker pancarı ve mısır konusu**)
- Hibrit Sorghum-Sudan Otu tohumlarının Milli Çeşit Listelerinde yem bitkisi olarak değerlendirilmesi ve ayrıca hibrit olan bu tohumların sertifikalarının orijinal sınıfta istenmemesi (**aksi halde bu türlere ait tohumların ithalatında darboğaz**)
- Sebze tohumluklarının ithalatında istenen OECD tohumluk sertifikası veya ISTA-Orange sertifikasına ilaveten gerekli koşulları sağlaması halinde diğer sertifikalarında kabul edilmesi (**aksi halde sebze tohumluğu tedarikinde gecikmeler**)

Sektörün Beklentileri

Sektörün aşırı regüle yapısı gözden geçirilmelidir!

- Bugün belki AB'ye uyum için yapmaya çalıştığımız bu düzenlemeler aslında **AB'den de katı hale gelmiştir!**
- AB'de bile bu aşırı regüle sistem artık **eleştiri konusudur!**
- Çok daha liberal olan **Amerikan tohumculuk** sektörü daha **başarılıdır!**
- Bazı Avrupalı şirketler yapılanmalarını ve Ar-Ge'lerinin önemli bölümünü Amerika'ya taşımaktadırlar!
- **Aşırı regülasyon** doğal olarak tohumluk üretim kalitesini geliştirmek bir yana **tohum maliyetlerini katlayarak artıracaktır** ve firmaların büyümelerine engel oluşturacaktır!

Sektörün Beklentileri

Destekleme Politikaları - 1

- **Sertifikalı Tohumluk Üretim Desteklerinin geliştirilmesi**
  - Mevcut sertifikalı tohumluk üretim destekleri artırılarak sürdürülmeli
  - Ancak buna ilaveten başta yerli sermayeli şirketlerin ıslah faaliyetlerinden elde edilenler olmak üzere **tohumluk kademelerindeki farklılıklar da dikkate alınarak tüm türlere ait ıslah edilmiş materyal için ciddi miktarlarda üretim destekleri sağlanmalı**

Sektörün Beklentileri

Destekleme Politikaları - 2

- **Sertifikalı Tohumluk Üretim Destekleri için diğer öneriler**
  - Sadece yerli ıslahtan gelen çeşitlerin yurtiçi ve yurtdışı satışında artarak sürmesi, ancak her türlü ithalatla karşılanan tohumluklarda bu uygulamanın kaldırılması
  - Yerli firmalar ıslah ettiği F1 tohumlar ile gerçekleştirdiği yurtiçi ve yurtdışı satışlar üzerinden desteklenmeli
  - Sertifikalı tohum kullanan çiftçilere elde ettikleri ürünlerin satışlarına daha fazla prim verilmeli
  - Yerli ıslah edilen çeşitler için vergi muafiyeti ve ihracat desteği sağlanmalı

Sektörün Beklentileri

AR-GE politikalarının geliştirilmesi - 1

- Tohum firmalarına **ciddi oranda Ar-Ge desteği verilmeli** (KDV, sigorta, gelir vergisi ve enerji indirimi vs.)
- Tohumluk ıslahı ve çeşit geliştirme konusunda belli bir süreden beri faaliyet gösteren kuruluşların rekabet imkânlarını artırmalarına yardımcı olmak amacıyla mevcut laboratuvar, sera vb. tesislerini modernleştirmek ve geliştirmek üzere **faizsiz kredi prosedürlerinin kolaylaştırılmasının yanı sıra GTHB kaynaklarından yeterli miktarda hibe destekler sağlanabilir**

Sektörün Beklentileri

AR-GE politikalarının geliştirilmesi - 2

- Araştırıcı Kuruluş niteliğindeki tohumculuk şirketlerinde istihdam edilecek üstün nitelikli Ar-Ge personeli desteği sağlanabilir
- Yerli sermayeli şirketlerin belirleyeceği personel arasından belli kriterlere göre seçilecek teknik personelin yurt dışında bitki ıslahı ve tohumluk teknolojisi üzerine eğitiminin desteklenmesi
- Özellikle ıslah konusunda çalışacak yerli – yabancı uzman personel istihdamının özendirilmesi (vergi ve sigorta primi muafiyeti gibi)

Sektörün Beklentileri

AR-GE politikalarının geliştirilmesi - 3

- Sektörün ihtiyaçları dikkate alınarak TÜBİTAK projelerinden farklı bir formatta özel sektördeki **araştırmacı kuruluşlarla üniversite ve GTHB araştırma enstitüleri arasında işbirliği** modellerinin desteklenmesi
- Araştırmacı kuruluşlarda çalışan teknik personelin belli bir protokol çerçevesinde üniversite ve/veya GTHB'na bağlı araştırma kuruluşlarındaki imkânlardan yararlandırılması
- Yerli tohumculuk şirketlerinin özellikle küresel alanda karşılaştıkları hukuki sorunlarının çözümlenmesine yardımcı olunması (fikri-sınai mülkiyet, ıslahçı hakları, patent gibi konularda uzmanlaşmış yerli – yabancı hukuk bürolarından hizmet alımının desteklenmesi)

Sektörün Beklentileri

Diğer kamu kurumlarından beklentiler

- **T.C. Ziraat Bankası** faizsiz kredi müracaat ve uygulama prosedürlerinin kolaylaştırılması
- **TÜBİTAK – TEYDEB** desteklerine müracaatların daha kolay hale getirilmesi ve bu konuda firmalara daha fazla bilgilendirme ve eğitim yapılması
- **Üniversitelerin** tohumculuk konusundaki eğitim kalitesinin artırılması, sektörün ihtiyaçlarının dikkate alınması
- **TÜİK'in** tohumculukla ilgili daha kapsamlı istatistikler yayımlaması

Sektörün Beklentileri

Medya'dan beklentiler

- Tohumculukla ilgili **uzman olmayan kişilerin görüşlerine** yer verilerek **kamuoyunun yanlış ve eksik bilgilendirilmesinin önüne** geçilmesi
- Tohum, hibrit tohum, genetik mühendisliği, vb. konularda sektörün önde gelen isimleriyle daha fazla iletişim kurulması ve kamuoyu güveninin sağlanması

Sektörün Beklentileri

Avrupa Birliği'nden beklentiler - 1

- EU çeşit kataloğu ile ülkemiz tescilli çeşitler kataloğunun birleştirilmesi veya **ülkemizde tescil edilen çeşitlerin EU27'de de tescilli sayılması**
- Ülkemizin “2005/834/EC” Konsey Kararı kapsamına alınarak tescil denkliğinin sağlanmasının yanısıra ticari denklik konusunda da eşdeğerlik haklarına sahip olması
- Bazı AB ülkelerinin sebze tohumları ihracatında **OECD sertifikası isteme zorunluğunun kaldırılması**

Sektörün Beklentileri

Avrupa Birliği'nden beklentiler - 2

- Diğer önemli konu “küçük çiftçi istisnası” (farm-saved seed)
  - İlgili AB mevzuatı “(EEC) No 1765/92 – Article 7/3” ve “(EC) No 2100/94 on Community plant variety rights– Article 14/3” ile uyumlu olarak hazırlanan ülkemiz mevzuatı da küçük çiftçi tanımı için 92 ton tahıl üretimi kriterini esas alır **(30 ha arazi sahibi çiftçi sayısı oranı %10'dan az)**
  - Bu miktar için küçük çiftçilere tanınacak istisna sertifikasız tohumluk kullanımını artıracak, ayrıca fikri-sınai mülkiyet (IP) bağlamında da diğer bazı bitki türleri için (özellikle endüstri bitkileri) yakın gelecekte önemli sorunlar ortaya çıkaracak

Sektörden Beklenenler

Çiftçilerin beklentileri

- Daha kaliteli tohum
- Daha ucuz tohum
- Etiket bilgileriyle örtüşen tohum
- Daha çok sertifikalı tohum arzı

Sektörden Beklenenler

Bakanlığın beklentileri - 1

- Mevzuatının uygulanmasında **daha fazla özen** gösterilmesi
- Dünyada olduğu gibi yerel tohum şirketlerinin **stratejik işbirliğinin geliştirilmesi**
- **Kurumsallaşmaya ve profesyonelleşmeye** daha çok önem verilmesi
- İnsan kaynaklarına yönelik **kapasite inşasına özen** gösterilmesi

Sektörden Beklenenler

Bakanlığın beklentileri - 2

- Teknik altyapının geliştirilmesi
- **AR-GE'YE DAHA FAZLA KAYNAK AYRILMASI**
- **Teknoloji üretiminin** geliştirilmesi
- Biyoteknolojinin bitki ıslahı, gen teknolojisi, zararlı organizmalara dayanıklılık ıslahında etkin kullanılması
- Daha az ithalat daha fazla **ülkesel üretim**
- **Rekabet gücünün** geliştirilmesi
- İhracatın artırılması

Sektörden Beklenenler

Meslek kuruluşlarının beklentileri

- Birlik, Alt birlik ve Dernek faaliyetlerine **azami katılım sağlanması**
- Kuruluşlarca talep edilen bilgi ve görüşlere **daha fazla ilgi** gösterilmesi ve cevap verilmesi
- İletişime daha çok önem verilmesi
- Çalışma gruplarına **daha kapsamlı katkı** yapılması
- **Katılımcılığın** geliştirilmesi

Sektörden Beklenenler

TÜBİTAK'ın beklentileri

- **TEYDEB** (Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı) **proje desteklerine** ilgi gösterilmesi
- Ar-Ge desteklerine yönelik **önerilerin çeşitlendirilmesi**
- Desteklemelere ilişkin **teklif çağrılarının yakından izlenmesi**

Teşekkürler

Dr. Müfit Engiz
TÜRKTED Genel Sekreteri